

Методологічні підходи у формуванні виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів

Розглядається проблема формування виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів, досліджуються актуальні для сучасної виконавської підготовки в системі мистецької освіти методологічні підходи: діяльнісний, особистісно-орієнтований, компетентнісний. Встановлено, що реалізація в освітньому процесі мистецьких навчальних закладів концептуальних положень зазначених методологічних підходів дозволяє оптимізувати формування виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів. Діяльнісний підхід передбачає особливу організацію навчально-виконавської діяльності в напрямку саморозвитку та всебічного розкриття виконавського потенціалу кожного учня; особистісно-орієнтований – слугує ефективним засобом самоактуалізації особистості, усвідомлення власної неповторності та неповторності майбутніх педагогів-музикантів у виконавській діяльності; компетентнісний – дозволяє студентам розвивати певні універсальні та уніфіковані музично-виконавські компетенції, необхідні для успішної професійної діяльності та конкурентоспроможності на світовому ринку праці.

Ключові слова: виконавська майстерність, майбутні педагоги-музиканти, методологічні підходи

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У майбутньому головною місією теперішніх студентів мистецьких ЗВО буде здійснення максимально ефективних впливів засобами музичного мистецтва на становлення особистості школяра як людини культури. Однак, сьогодні на заваді у реалізації цієї місії стоїть регресуюча тенденція у виконавській активності вчителів музичного мистецтва: на сучасному етапі функціонування загальної шкільної освіти «живе» виконання, що дозволяє педагогічно скеровувати процес музичного сприймання школярів, оптимізувати їхній художньо-творчий розвиток, забезпечувати глибоке пізнання музичного мистецтва, налагоджувати творчу взаємодію – дедалі стає великою рідкістю. Це відбувається з низки суперечливих соціально-економічних причин: з одного боку, процес підготовки й зростання педагога-музиканта є дуже складним, а з іншого – в суспільстві спостерігається недостатня повага до представників цієї професії, фінансова винагорода за їхній труд неадекватно низька; фахові вимоги до вчителів музичного мистецтва (зокрема, до рівня виконавської майстерності), що зумовлені поліфункціональністю та значущістю їхньої професії, є вкрай високими й разом з тим процес виконавської підготовки у ЗВО має слабку орієнтацію на їхню майбутню педагогічну діяльність, а шляхи вдосконалення формування виконавської майстерності розроблені недостатньо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва у теоретичних та практичних ракурсах висвітлені в працях В.Бутенко, Г.Ніколаї, О.Отич, Г.Падалки, О.Рудницької, Т.Смирнової, О.Щолокової та ін. Проблему формування виконавської майстерності студентів мистецьких спеціальностей досліджували: В.Белікова, Є.Гуренко, Л.Гусейнова, Ю.Капустін, Н.Корихалова, Лу Тао,

¹ Холоденко Вікторія Олександрівна, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, <https://orcid.org/0000-0002-3122-116X>

Я.Мільштейн, З.Тальберг, Г.Ципін та ін. Виконавська майстерність майбутніх педагогів-музикантів розуміється дослідниками як інтегральна властивість особистості, що передбачає: досконале володіння вміннями та навичками гри на музичному інструменті, вільне й творче їх використання у власній виконавській діяльності, високий рівень виконавської компетентності, багатство та глибину духовного світу, що втілюється у створенні яскравих особистісних інтерпретацій музичних творів, які дозволяють досягати максимального художнього впливу на становлення особистості дитини та реалізовувати багато інших педагогічних завдань [5, с. 51-52].

Мета дослідження – висвітлення актуальних для сучасної виконавської підготовки в системі мистецької освіти методологічних підходів, що дозволяють оптимізувати формування виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів на основі діяльнісного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Діяльнісний підхід* є базисним у виконавському зростанні студентів-музикантів, адже діяльність є інтегруючою основою психічних властивостей і функцій особистості. Від розвитку умінь людини здійснювати різні види діяльності залежать склад і функціонування її здібностей, характер, міжособистісні стосунки та якості [5, с. 140].

Ідею «навчання через діяльність» вперше було обґрунтовано американським вченим Д.Дьюї й надалі всебічно розвинуто радянськими психологами Л.Виготським, О.Леонтьєвим, С.Рубінштейном. За Л.Виготським, сутністю діяльнісного підходу є організація та управління цілеспрямованою навчально-виховною діяльністю учня в загальному контексті його життєдіяльності, що ґрунтується на спрямованості інтересів, життєвих планів, ціннісних орієнтацій, розумінні сенсу навчання і виховання, значення особистісного досвіду в становленні суб'єктності учня [11].

На думку О.Леонтьєва, процес навчання – це завжди процес оволодіння діяльністю: предметно-практичними чи розумовими діями. Головним у цьому процесі є не накопичення знань, умінь і навичок у вузькій предметній галузі, а становлення особистості під час діяльності у предметному світі. Вчений наголошує, що в процесі діяльності відбувається становлення свідомості людини і її особистості в цілому, саме через діяльність і в процесі діяльності людина стає самою собою. Завдяки активній діяльності людини у світі, відбувається її самовизначення в системі життєвих відносин, саморозвиток і самоактуалізація її особистості. Для О.Леонтьєва концептуальною основою діяльнісного підходу є відкриття перед людиною всього спектру можливостей та створення у неї установки на вільний але відповідальний і обґрунтований вибір тієї чи іншої можливості або пошук нових можливостей, що не передбачені досвідом людини та її соціального середовища. Принципово важливим для нас у розумінні функціонування діяльнісного підходу в освіті та, зокрема, особливостей його застосування для формування виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів, є твердження науковця, що діяльнісний підхід не є сукупністю освітніх технологій або методичних прийомів. Він є філософією освіти, методологічним базисом, на якому будуються різні системи розвивального навчання або освіти зі своїми конкретними технологіями, прийомами та теоретичними особливостями [12].

З точки зору С.Рубінштейна, діяльнісний підхід ґрунтується на єдності свідомості та діяльності, де дія є вихідною «клітинкою», «одиницею» психічного розвитку. Науковець відзначає, що суб'єкт у своїх діях не лише виявляється: він в них твориться і визначається. Те, що він робить, дозволяє з'ясувати ким він є; напрямок його діяльності дозволяє не лише його визначати, а й формувати [14].

Для визначення методологічного значення діялісного підходу в формуванні виконавської майстерності інтерес становлять також сучасні дослідження, в яких суттєво поглиблено та розширено розуміння його змісту. Сутністю сучасної діялісної теорії навчання є її зумовленість життям людини та її потребами; основою – три принципові положення: 1. кінцевою метою навчання є формування способу дій; 2. спосіб дій може бути сформований лише у результаті спеціально організованої навчальної діяльності; 3. механізмом навчання є не передавання знань, а керівництво навчальною діяльністю. Діялісний підхід використовується як інтегрована педагогічна технологія, що об'єднує наступні компоненти навчального процесу: предметну діяльність з навчальної дисципліни, вчення і викладання. Центральною категорією діялісного підходу є суб'єктивна індивідуальна діяльність учня – процес самопроєктування власного вчення і пізнання. Діялісний зміст освіти полягає у просуванні учня від діяльності з освоєння реальності до внутрішніх особистісних наробень, а далі – до освоєння культурно-історичних досягнень. При цьому навчальний матеріал перестає бути предметом засвоєння і починає функціонувати як освітнє середовище у самостійній діяльності учня. Діяльність зі здобуття освіти набуває особистісної значущості для учня [5].

Як справедливо стверджує А.Кирилліна, людина засвоює науку і культуру, способи пізнання і перетворення світу, формує і вдосконалює особистісні якості лише через власну діяльність. Відтак, діялісний підхід передбачає педагогічну організацію інтенсивної з поступовим ускладненням діяльності, в якій особистість стає суб'єктом, а точніше, господарем власної життєдіяльності: ставить мету, розв'язує завдання, несе відповідальність за результати. Діялісний підхід – це суб'єктноорієнтована організація та керівництво педагогом діяльністю учня при розв'язанні спеціально організованих навчальних завдань різної складності й проблематики, що спрямовані на розвиток різних видів компетентностей учня і його самого як особистості [3].

На провідну роль діяльності в процесі становлення особистості учня вказує також Лу Тао. Дослідниця відзначає, що сутністю діялісного підходу є спеціальна організація та управління навчально-виховною діяльністю учня у напрямку його саморозвитку, самореалізації та становлення особистості як суб'єкта життєдіяльності. На думку Лу Тао, яку поділяємо і ми, діялісний підхід є необхідною умовою, доцільною основою та ефективним засобом формування виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів [5, с. 146-147].

Реалізація діялісного підходу в формуванні виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів відбувається через спеціальну організацію виконавської діяльності, метою та змістом якої є всебічне розкриття виконавського потенціалу кожної особистості. Спрямованість на розвиток індивідуальності через суб'єктивний досвід самостійної та особистісно-значущої діяльності поглиблюють вплив діялісного підходу на формування виконавської майстерності та складають

сутність ще одного ефективного методологічного підходу – *особистісно-орієнтованого*.

Підвалини сучасної особистісно-орієнтованої концепції закладено психологами-гуманістами К.Роджерсом, А.Маслоу, В.Франклем та ін., які вважали, що виховання буде повноцінним лише тоді, коли школа стане лабораторією для відкриття унікального «Я» кожної особистості. Надалі ідеї особистісно-орієнтованого підходу отримали розвиток у працях українських дослідників І.Бежа, І.Зязюна, О.Савченко та ін., що розуміли виховання як суб'єкт-суб'єктний процес. Сучасні вчені продовжують розвивати ідеї особистісно-орієнтованого навчання, надаючи його концептуальним положенням актуальних рис. Так, особистісно-орієнтований підхід розглядається, як методологічна орієнтація в педагогічній діяльності, що завдяки опорі на систему взаємопов'язаних понять, ідей і способів дій забезпечує й підтримує процеси самопізнання і самореалізації особистості дитини, розвиток її неповторної індивідуальності. Застосування особистісно-орієнтованих технологій сконцентроване на унікальній цілісній особистості зростаючої людини, яка прагне до максимальної реалізації своїх можливостей (самоактуалізації), відкрита для сприйняття нового досвіду, здатна на усвідомлений і відповідальний вибір у різноманітних життєвих ситуаціях [5].

З точки зору В.Серікова, існує лише один спосіб реалізації особистісно-орієнтованого підходу в навчанні – це побудова особистісно-орієнтованої ситуації, яка перетворить навчання на сферу самоствердження особистості. Особистісно-орієнтована ситуація трактується вченим, як особливий педагогічний механізм, що формує для вихованця нові умови, які трансформують його звичну життєдіяльність, вимагаючи рефлексії, осмислення та переосмислення поточної ситуації, створення нової моделі поведінки. Відтак, особистісно-орієнтованим слід вважати навчання спрямоване не на формування особистості із певними властивостями, а на створення умов для повноцінного виявлення й розвитку особистісних функцій вихованців [3].

Цікавою в контексті вищої мистецької освіти й, зокрема, у формуванні виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів, є розробка концептуальних положень особистісно-орієнтованого підходу, згідно з якими, особистість – це людина культури. Вона вільна та здатна до самовизначення у світі культури; вона гуманна – в ній любов до людей та всього живого поєднується милосердям, добротою, альтруїзмом, здатністю до співпереживання, готовністю прийти на допомогу, розумінням цінності й неповторності кожної людини, вмінням виявляти терпимість і доброзичливість до всіх людей тощо; вона духовна – спроможна на духовне пізнання, самопізнання, рефлексію тощо; вона творча – здатна до варіативного мислення, має постійні сумніви, не йме на віру, бажає творчості. Відтак, виховання людини культури є головною метою освіти. При цьому освіта є частиною культури, а культура середовищем, що формує й живить особистість. Дитина є суб'єктом життя, що здатен до культурного саморозвитку, а педагог – посередником між дитиною і культурою. Освіта є культурним процесом, основою духовності, школа – цілісним культурно-освітнім простором, а творчість – способом розвитку людини в культурі [7].

Як відзначає О.Рудницька, особистісна зорієнтованість мистецької освіти виявляється в її спрямованості на формування соціально-значущих якостей, які у навчально-виховному процесі віддзеркалюються через пізнання предметного світу,

культуру спілкування і потребу в освіті. На думку О.Рудницької, яку поділяємо і ми, послідовне формування особистості як самосвідомого відповідального суб'єкта власного розвитку є сутністю функціонування особистісно-орієнтованого підходу в мистецькій освіті [8].

Л. Гаврилова підкреслює, що особистісно-орієнтований підхід має принципове значення в професійному становленні майбутнього педагога-музиканта, адже він спрямований на створення відповідних умов для природного процесу його саморозвитку та самореалізації, формування фахово важливих якостей і практичних навичок вчителя-професіонала. Особистісно-зорієнтована освіта базується на ставленні до особистості як до унікального явища, а це спонукає до врахування в процесі навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва їхніх суб'єктивно-типологічних особливостей: емоційності, артистизму, емпатії, комунікативності, швидкої реакції, сугестивності, вольових та організаційних якостей тощо [1].

Про визнання права кожної особистості на власну неповторність та унікальність, на якому ґрунтуються установки особистісно-орієнтованого підходу, зауважує й Т.Кротова. Дослідниця стверджує, що взаємопов'язана сукупність цих установок виявляється в певному ставленні педагога до учня, певній організації педагогічної взаємодії, співробітництві та співтворчості учасників педагогічного процесу. Схожі погляди висловлює А.Плігін, який вважає головною особливістю особистісно-орієнтованого підходу те, що не учень підлаштовується під сформований навчальний стиль вчителя, а вчитель, володіючи різноманітним технологічним інструментарієм, погоджує свої прийоми і методи роботи з пізнавальним стилем учня. В музично-виконавській підготовці особистісна орієнтація зумовлює такий характер діяльності, за якого активізується особистісно-сміслова сфера учня, вираження суб'єктивного ставлення до творів мистецтва, осмислення власних індивідуальних реакцій, без яких неможливо досягнути художньо-образну сутність музичного твору. Музично-виконавська діяльність із використанням особистісно-орієнтованого підходу перетворюється на могутній виховний засіб, який впливає на різні аспекти емоційної, інтелектуальної та вольової сфери особистості [4].

Отже, застосування особистісно-орієнтованого підходу як спеціального виду освіти, основою якого є: створення певної освітньої системи, що «запускає» механізми функціонування й розвитку особистості, розкриття індивідуальності кожної людини через самостійну і значущу для неї діяльність, виявлення й становлення її особистісного потенціалу через власний суб'єктивний досвід – слугує дієвим засобом особистісної самоактуалізації, реалізації власної неповторності та унікальності майбутніх педагогів-музикантів у виконавській діяльності, а отже, сприяє формуванню їхньої виконавської майстерності.

Методологічним підґрунтям та навігатором у модернізації сучасної виконавської підготовки майбутніх педагогів-музикантів можна вважати *компетентнісний підхід*. Він відповідає мінливим вимогам сьогодення та орієнтований не лише на становлення особистості, а й на формування конкретних уніфікованих здатностей до здійснення певної професійної діяльності, що забезпечують затребуваність фахівця на ринку праці у будь-якій країні [13]. Компетентнісний підхід передбачає відбір змісту професійної освіти у відповідності з потребами особистості й, разом з тим, спрямовує її розвиток на

досвід інноваційної й успішної професійної діяльності у конкретній галузі. Крім того, компетентнісний підхід має тісні взаємозв'язки із іншими підходами: з діяльнісним – адже може бути реалізований лише в діяльності, в процесі виконання конкретним учнем певного комплексу дій, та особистісно-орієнтованим – бо потребує перетворення змісту освіти з моделі для «всіх» на суб'єктивні надбання одного учня, які можна виміряти [3].

Концептуальні положення компетентнісного підходу були розроблені ще у 60-ті роки ХХ століття. Вони розвивались, трансформувались, але за своєю суттю й до сьогодні залишились незмінними. Компетентнісний підхід в освіті розглядається науковцями як сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, вибору змісту освіти, організації освітнього процесу, оцінки результатів освіти. Компетентнісний підхід передбачає пріоритетну орієнтацію на цілі освіти: якість освіти, здатність до навчання, самовизначення, самоактуалізацію, самореалізацію, соціалізацію і розвиток індивідуальності учня. Метою реалізації компетентнісного підходу в професійній освіті є формування компетентного фахівця, що володіє всіма необхідними компетентностями у професійній діяльності [5].

Варто відзначити, що у ХХІ столітті формування певних фахових компетентностей на різних рівнях і ступенях освіти є обов'язковою умовою розвитку галузі професійної підготовки у ЗВО. Адже на сучасному ринку праці конкурентоспроможними стають фахівці, що здатні до постійного самовдосконалення та комплексного розв'язання різноманітних проблем життєдіяльності [10].

Питання функціонування компетентнісного підходу в сучасних ЗВО досліджують Н. Кичук, О. Пометун, Дж. Равен, Г. Селевко та ін., зокрема, мистецьких – С. Булгакова, С. Грозан, Н. Гуральник, Л. Масол, Г. Падалка та ін. Вчені розглядають «компетентнісний підхід» як методологічну основу оновлення змісту, цілей, якості вищої освіти та розуміють як спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (базових, основних, надпредметних) і предметних компетентностей особистості. Так, Г.Малик стверджує, що сутністю компетентнісного підходу є спрямованість освітньої діяльності на формування у майбутніх фахівців ключових і професійних компетенцій, які уможливають поліфункціональність, поліпредметність, культуродоцільність та ефективність виконання життєво та професійно значущих завдань [6]. Н.Кичук вважає, що компетентнісний підхід сьогодні є одним з найбільш важливих способів керівництва якістю підготовки майбутнього фахівця, який самостійно мислить та ефективно діє. Завдяки тому, що компетентнісний підхід функціонує як метод моделювання та проектування результатів підготовки, утворюється можливість повному осмислити й оцінити якість підготовки фахівця в сучасних умовах, зорієнтувати діяльність випускників на різноманітність професійних ситуацій [13].

Впровадження компетентнісного підходу в освіту передбачає зміщення акцентів: з процесу діяльності на її результат, з накопичування нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях, на організацію освітнього процесу на основі урахування реальної затребуваності навчальних досягнень випускника школи в суспільстві, забезпечення його спроможності відповідати реальним запитам мінливого ринку праці й мати

сформований потенціал для швидкої безболісної адаптації як у майбутній професії, так і в соціальній структурі [3].

Застосування компетентнісного підходу в підготовці майбутніх педагогів-музикантів диктує свої особливі вимоги як до структури, рівня й змісту навчального процесу, так і до особистості вчителя музики [13]; забезпечує інтеграцію мотиваційно-ціннісних та когнітивних складових навчального процесу в межах парадигми особистісно-орієнтованої освіти, задаючи у розвитку особистості практикоорієнтовану спрямованість, за якої особистісні функції формуються завдяки взаємодії суб'єктів навчального процесу з реальними об'єктами навколишньої дійсності [12]; спрямовує на вдосконалення шляхом формування фахової компетентності як компоненту професійності, що складається з особистісних характеристик, теоретичних знань та практичних здатностей у сфері професійної діяльності [9]; передбачає формування музичних компетенцій, як необхідного комплексу знань, навичок, відносин та досвіду, що дозволяють сформувати готовність до самореалізації у музично-освітній діяльності та її реалізувати [2].

Отже, результатом використання компетентнісного підходу в мистецьких ЗВО є формування професійної компетентності особистості як сукупності фахових компетентностей. Компетентності педагога-музиканта складаються з компетенцій, які, з одного боку, є наперед заданими освітніми вимогами, в яких відображена кваліфікаційна характеристика учителя музичного мистецтва, а з іншого – сукупністю набутих, розвинутих, сформованих та інтегрованих в процесі музичного навчання здібностей, знань, умінь, навичок та якостей, що дозволяють здійснювати успішну музично-педагогічну діяльність [13]. Базисом професійної компетентності педагога-музиканта є музично-виконавська-компетентність, високий рівень якої є основою виконавської майстерності.

Музично-виконавська компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва формується у виконавській діяльності. Впровадження компетентнісного підходу в фортепіанно-виконавську підготовку студентів дозволяє розв'язати її сучасні завдання: з одного боку, чітко сформулювати цілепокладання і визначити актуальний зміст ключових спеціальних компетенцій, з іншого – виявити й конкретизувати зміст освіти, визначити необхідні форми організації і умови оптимізації освітнього процесу, використати різні системи оцінки освітніх результатів учнів. В процесі інструментально-виконавської підготовки у ЗВО майбутні педагоги-музиканти мають набути спеціальних компетенцій, а саме: вміння аналізувати музичні твори різних форм, жанрів і стилів; виконувати на професійному рівні різні музичні твори перед аудиторією різних вікових груп; володіти конкретними методиками у галузі фортепіанної педагогіки [13].

В інструментально-виконавській підготовці студентів компетентнісний підхід надає навчальному процесу практико-орієнтовану спрямованість: орієнтація на досягнення запланованих результатів, об'єднує в єдине ціле відповідні знання, вміння, практичний досвід та особистісні якості, забезпечуючи у такий спосіб продуктивний професійний саморозвиток майбутнього фахівця. Застосування компетентнісного підходу в інструментально-виконавській підготовці майбутніх вчителів музичного мистецтва передбачає: розкриття суб'єктивного досвіду, становлення особистісної позиції та відповідального ставлення студента до предмету діяльності; розвиток його особистісних і професійних якостей; суб'єкт-

суб'єктну комунікацію учасників музично-педагогічного процесу; практичну реалізацію його виконавського потенціалу; активізацію та актуалізацію механізмів саморозвитку в професійній сфері [10].

Застосування компетентнісного підходу в формуванні виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів дозволяє: встановити та розвинути взаємозв'язки особистості, освіти та професії; здійснити відбір змісту професійної освіти відповідно як до потреб особистості, що розвивається, так і до актуальних професійних вимог, зумовлених особливостями сучасної музично-педагогічної практики; спрямувати формування виконавської компетентності на досконале володіння інструментом задля забезпечення максимального художнього впливу на становлення особистості дитини та реалізації багатьох інших педагогічних завдань [13].

Висновки. Отже, реалізація в освітньому процесі мистецьких ЗВО концептуальних положень діяльнісного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного, підходів є необхідною умовою оптимізації сучасної виконавської підготовки майбутніх педагогів-музикантів та вдосконалення процесу формування їхньої виконавської майстерності. *Діяльнісний підхід* забезпечує спеціальну організацію навчально-виконавської діяльності у напрямку саморозвитку та всебічного розкриття виконавського потенціалу кожного студента; *особистісно-орієнтований* – слугує дієвим засобом особистісної самоактуалізації, реалізації власної неповторності та унікальності майбутніх педагогів-музикантів у виконавській діяльності; *компетентнісний* – дозволяє сформувати в студентів певні універсальні та уніфіковані музично-виконавські компетентності, що потрібні для успішної професійної діяльності та конкурентоспроможності на світовому ринку праці.

Література:

1. Гаврілова Л.Г. (2015) Система формування професійної компетентності майбутніх учителів музики засобами мультимедійних технологій: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова. 656 с.
2. Грозан С. (2014) Компетентнісний підхід як складова частина підготовки майбутнього вчителя музики до професійної самореалізації / Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка / Серія: Педагогічні науки. Вип. 132. С. 282-285
3. Загальні поняття про компетентнісний (діяльнісний) підхід в освіті (2014). Науково-методичні засади впровадження державного стандарту початкової загальної освіти // Навчальне видання «Проектування та проведення уроку в початкових класах на засадах компетентнісного (діяльнісного) підходу» / Журн. «Початкове навчання та виховання» Х.: Вид. група «Основа», 2014. Вип. 8 (128). 127, [1]с.
4. Кротова Т.Ф. (2004) Становлення і розвиток інтересу до музичного виконавства у старшокласників на основі особистісно-орієнтованого підходу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 – «Теорія та методика навчання музики і музичного виховання». К., 22с.
5. Лу Тао. (2019) Формування виконавської майстерності майбутніх педагогів-музикантів Китаю в процесі фортепіанного навчання у педагогічних університетах України. Дис. ... канд. пед. наук / 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – НПУ імені М.П. Драгоманова, К., 322с.
6. Малик Г.Д. (2017) Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті. Ів-Франківськ.: ІФНТУНГ, [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.nung.edu.ua/files/attachments/2_competence.pdf
7. Особистісно-орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: кол. монографія (2008), В.П.Андрущенко, Н.О.Лівійська, Б.І.Корольов та ін.; АПН України; Ін-т вищої освіти. К.: Педагогічна думка. 2008. 254с.
8. Рудницька О.П. (2005) Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 360с.

9. Світайло С.В.(2014) Компетентнісна підготовка викладача музичного мистецтва / Зб. мат. Міжн. наук.-практ. конф. «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття» К.: Київський ун-т ім. Б.Грінченка, С. 670-675
10. Холоденко В.О. (2022) Компетентнісний підхід у вищих навчальних закладах: деякі теоретичні аспекти освітньої парадигми / Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В.Винниченка, Вип. 204. С. 269-274
11. Vygotsky L.S. III(2020)Educational Psychology. Boca Raton: CRC Press. 416p. DOI 10.4324/9780429273070 ISBN9780429273070
12. Leont'ev A. (1978) Activity, Consciousness, and Personality. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. <https://www.marxists.org/archive/leontev/works/activity-consciousness.pdf>
13. Lu Tao. (2018) A competency approach as a methodological basis in the formation of performing skills in future Music teachers and musicians from China / Intellectual Archive. – Toronto: Shiny Word. Corp. (Canada). (July/August). Vol. 7. No. 4. PP. 88–96. DOI 10.32370/2018_07_88 ISSN 1929-4700
14. Rubinstein S.L.(2012) Basics of general psychology. Marshal: Singapore, 480p.

KHOLODENKO Viktoriya.

Methodological approaches in the formation of performance skills of future teachers-musicians.

The manuscript examines the problem of forming the performance skills of future music teachers, researches relevant methodological approaches for modern performance training in the system of art education, which allow optimizing the formation of performance skills of future music teachers: activity-based, personality-oriented, competence-based.

A regressive trend in the performing activity of music teachers and certain socio-economic contradictions that cause it are revealed: 1. the complexity of the training process, the growth of a teacher-musician and, at the same time, insufficient respect in society for representatives of this profession, inadequately low financial remuneration for their work ; 2. extremely high professional requirements for music teachers (in particular, the level of performance skills), due to the multi-functionality and importance of their profession and, at the same time, the weak orientation of the process of performance training in higher education institutions to their future pedagogical activity, insufficient development of ways to improve the formation performance skills.

It has been established that the performing skill of future music teachers is understood by the researchers of the professional training of students of art majors as an integral property of the personality, which implies: perfect mastery of the skills and abilities of playing a musical instrument, free and creative use of them in one's own performing activities, a high level of performing competence, wealth and the depth of the spiritual world, which is embodied in the creation of bright personal interpretations of musical works, which allow to achieve the maximum artistic influence on the formation of the child's personality and to realize many other pedagogical tasks.

We came to the conclusion that a necessary condition for optimizing the modern performance training of future music teachers and improving the process of forming their performance skills is the implementation of the conceptual provisions of activity-oriented, personality-oriented, competence-based approaches in the educational process of artistic higher education institutions. The active approach provides a special organization of educational and executive activities in the direction of self-development and comprehensive disclosure of the executive potential of each student; personal-oriented - serves as an effective means of personal self-actualization, realization of one's originality and uniqueness of future teachers-musicians in performing activities; competency-based - allows students to develop certain universal and unified musical and performance competencies required for successful professional activity and competitiveness in the global labor market.

Keywords: performing skill, future teachers-musicians, methodological approaches: activity-based, personality-oriented, competence-based.

References:

1. Gavrillova L.G. Sistema formuvannya profeslynoyi kompetentnosti maybutnih uchiteliv muziki zasobami multimedynih tehnologiy [System for forming professional competence of future music teachers using multimedia technologies]: dis. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. – Kyiv: NPU Imeni M. P.

Dragomanova. – 2015. – 656s.

2. Grozan S. Kompetentniyi pldhId yak skladova chastina pldgotovki maybutnogo vchitelya muziki do profeslynoyi samorealizatsiyi [A competent approach as an integral part of preparing a future music teacher for professional self-realization] // NaukovI zapiski Kirovogradskogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu imeni V.Vinnichenka / SerIya: PedagogIchnI nauki. – 2014. – Vip. 132. – S. 282-285

3. Zagalni ponyattya pro kompetentniyi (dlyalniyi) pldhId v osvIti. Naukovo-metodichni zasady vprovadzhennya derzhavnogo standartu pochatkovoYi zagalnoYi osvIti [General concepts about the competence (activity) approach in education. Scientific and methodological principles of implementation of the state standard of primary general education] // Navchalne vidannya «Proektuvannya ta provedennya uroku v pochatkovih klasah na zasadah kompetentnogo (dlyalnogo) pldhodu» / B-ka zhurn. «Pochatkove navchannya ta viovannya» / Uporyad. Drozhzhina T.V., Gezey O.M. – H.: Vidgrupa «Osnova», 2014. – Vip. 8 (128). – 127, [1]s.

4. Krotova T.F. Stanovlennya I rozvitok Interesu do muzichnogo vikonavstva u starshoklasnikIv na osnovI osobistno-orIentovanogo pldhodu [Formation and development of interest in musical performance among high school students based on a person-oriented approach]: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: spets. 13.00.02 – «TeorIya ta metodika navchannya muziki I muzichnogo viovannya». – K., 2004. – 22s.

5. Lu Tao Formuvannya vikonavskoYi maysternostI maybutnih pedagogIv-muzikantIv Kitayu v protsesI forteplannogo navchannya u pedagogIchnih unIversitetah UkraYini [Formation of performance skills of future music teachers of China in the process of piano training in pedagogical universities of Ukraine] / Lu Tao: dis. ... kand. ped. nauk / 13.00.02 – teorIya ta metodika muzichnogo navchannya. – NPU Imeni M.P. Dragomanova, K., 2019. – 322s.

6. Malik G.D. Kompetentniyi pldhId u vischly profesynly osvIti [Competency approach in higher professional education] / G.D.Malik. – Iv-FrankIvsk.: IFNTUNG, 2017. https://www.nung.edu.ua/files/attachments/2_competence.pdf

7. Osobistno-orIentovani tehnologiyi navchannya I viovannya u vischih navchalnih zakladah [Particularly oriented technologies are developed and adopted from higher initial principles]: kol. monografiya / V.P.Andruschenko, N.O.LivIyska, B.I.Korolov ta In.; zag. red. V.P.Andruschenko, V.I.Lugoviy; APN UkraYini; In-t vischoYi osvIti. – K.: PedagogIchna dumka. 2008. – 254s.

8. Rudnitska O.P. PedagogIka: zagalna ta mistetska: navch. poslb. [Pedagogy: general and artistic: teaching. manual] / O.P.Rudnitska. – Ternopil: Navchalna kniga «Bogdan», 2005. – 360s.

9. SvItaylo S.V. Kompetentna pldgotovka vikladacha muzichnogo mistetstva [Competent training of a music teacher] / Zb. mat. MIzhn. nauk.-prakt. konf. «Profeslyna mistetska osvIta I hudozhnya kultura: vikliki HHI stolltitya» (m.KiYiv, 16-17.10.2014r.). – K.: KiYivskiy un-t Im. B.GrInchenka, 2014. – S. 670-675

10. Holodenko V.O. Kompetentniyi pldhId u vischih navchalnih zakladah: deyaki teoretichni aspekti osvItnoYi paradigmi [Competency approach in higher educational institutions: some theoretical aspects of the educational paradigm] // NaukovI zapiski. SerIya: PedagogIchnI nauki. Kropivnitskiy: RVV TsDPU Im. V. Vinnichenka, 2022. – Vip. 204. – S. 269-274

11. Vygotsky L.S. Educational Psychology. – Boca Raton: CRC Press. 2020. 416p. DOI 10.4324/9780429273070 ISBN9780429273070

12. Leont'ev A. Activity, Consciousness, and Personality. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 1978. <https://www.marxists.org/archive/leontev/works/activity-consciousness.pdf>

13. Lu Tao. A competency approach as a methodological basis in the formation of performing skills in future Music teachers and musicians from China / Intellectual Archive. – Toronto: Shiny Word. Corp. (Canada). 2018. (July/August). Vol. 7. No. 4. PP. 88–96. DOI 10.32370/2018_07_88 ISSN 1929-4700

14. Rubinstein S.L. Basics of general psychology. Marshal: Singapore. 2012. 480p.